

Tuula Salomaa

Huomisen varjossa

Santiksen pikkutyttö

Novelleja, haikuja, tankarunoja ja runoja

H U O M I S E N V A R J O S S A

Suomalaisuus

mieltii yksin

läpi pitkän pimeään

luovuttaisiko

jättäisi taakse

tutut askeleet

rannan hiljaisuuden

aamun ehtiessä päivään sinivalkoiseen

H U O M I S E N V A R J O S S A

H U O M I S E N V A R J O S S A

Tuula Salomaa

HUOMISEN VARJOSSA

SANTIKSEN PIKKUTYTTÖ

Sota-ajan muistoja
Haikuja, tankoja ja runoja 2016 ja 2017

Kirjan julkaisua tukenut:
Lopen kunta

Kirjan toteutus ja taitto:
Mauri Laakkonen

Kirjan kuvat:
Tuula Salomaan perhealbumista

© 2017 Salomaa Tuula/Laakkonen Mauri
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN 978-951-568-475-2

Lukijalle

Loppi-seuran tilaisuudessa 2016 sain vinkin kirjoittaa pienen tytön lapsuuden muistoja sota-ajalta.

Ensin ajattelin synnyttää pari runoa, mutta pian ne muuttuivatkin novelleiksi – mielestäni tärkeiksi kertomuksiksi tapahtumista, jotka julkaisen Suomen 100-vuostisjuhlavuoden kunniaksi kymmenkunnan pienen tarinan muodossa.

Tarinoiden yhteydessä on kuvia lapsuudestani ja jakson lopussa kuvia Santahaminasta ja siellä palvelleista sotilaista.

Kirjan loppuosaan olen kerännyt haikuja ja tankoja sekä viimeaikaisia runojani.

*Esitän kiitokseni Lopen kunnalle, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö **Tuula Piriselle** sekä pitäjänneuvos **Antti Koskimäelle** sekä kirjan taittajalle runoilijaystävälleni **Mauri Laakkoselle**.*

Tuula Salomaa

H U O M I S E N V A R J O S S A

*"Tänä aamuna
tässä hetkessä
kaikki näyttää hyvältä"*

H U O M I S E N V A R J O S S A

HUOMISEN VARJOSSA

SANTI KSEN PIKKUTYTTÖ

sota-ajan muistoja

Tuula Salomaa

H U O M I S E N V A R J O S S A

Joulu siellä jossain

*antahaminan kotiin oli tuotu joulukuusi.
Siitä levittäytyi sisälle raikas metsän tuoksu.
Sänkynurkkauksestani katselin uteliaana, kun äiti
kietoili siniristilippunauhoja kuusen oksille, latva-
tähdestä alaspäin.
Muutama valkoinen pikkukynttiläkin roikkui kuu-
sen oksilla näköalapaikoillaan ja ne olivat kuin aa-
veita metsästäviä kummituksia. Jännitti.*

Odotin, mitä tapahtuisi seuraavaksi?

*Mieltäni ahdistavat varjot häilyivät pimennysver-
hoissa, niiden liikahdellessa vetoisissa ikkunoissa.*

*Hyvän ruuan tuoksua hiutuili keittiöstä – puuroa,
ohrapuuroa – maidon kera ja jokin kumma paperiin
kääritty karamelli olisi jälkiruuaksi. Joulun mais-
tuvat ihanuudet!*

*Ennen ruokailua otettiin valokuva, ummistin sil-
mäni juuri ennen kameran sulkiään räpsähdystä.*

Äitini

Tänä yönä ne tulevat taas...

Kuu kurkisteli ohuen pilvikerroksen läpi. Äiti peitteli ikkuna-aukkoja. Paperiset suojaverhot rapisivat hänen väsyneissä sormissaan. Kaarlo, isäpuoleni, tuli sisälle ovet kolisten. -Ikkunat on tilkittävä vilteillä, koska kaikkia valoja ei voi vielä sammuttaa, hän sanoi. -Tuula voi mennä sänkyyn, lähtövaatteet viereen. Kuuntelin tarkkaan, taasko odotamme hälytyssiireenien soimista ja niiden karmivaa ääntä.

Kun viimein heikko kynttilän valonkajo puhallettiin sammuksiin, kuulin kuinka äiti ja Kaarlo kiskuttelivat keskenään.

Edellisenä yönä olimme juosseet urheilukentän läpi vaatteet kainalossa suojaan ja pukeutuneet vasta kadettikoulun pilkkopimeässä pommisuojojassa. Siellä kuulin kuinka, minulle vieraat, lapset huusivat ja itkivät.

Äkkiä kaikki kuitenkin vaikenivat, sillä pommikoneiden jyrinä lähestyi. Pian äänet etääntyivät, koneet olivat matkalla kohti Helsingin keskustaa.

H U O M I S E N V A R J O S S A

Äiti ja Kaarlo

Seuraavana yönä emme lähtisi pommisuojaan vaan omaan perunakellarikuoppaan. Emme jaksaisi, niin vanhemmat minulle ilmoittivat.

Ulkona oli kuutamo. Sen tiesin. Olin valveilla ja levoton. Kuuntelin rakkaitteni unen tuhinoita.

Sitten se tapahtui, sireenit alkoivat ulvoa.

Kangistuin pelosta. Yritin pimeässä huutaa, että pitäisi lähteä kellariin, mutta äiti ja Kaarlo vain nukkuivat.

Aamulla ulkorappusten edestä löytyi möykky.

-Pommi, valisti Kaarlo.

Puhelinta ei ollut. Kukaan ei osannut kaivata meitä.

Kaarlo kimpaantui, komensi äitini ja minut hataran talomme kaukaisimpaan nurkkaan ja kiiruhti ulos.

Hän tarttui pommiin käsin ja heitti sen karjaisten kauas suolle, joka oli talomme takana.

Räjähdyistä ei kuulunut. Se pommi osoittautui suutariksi.

Meriteitse kaupunkiin

*Limme tulleet, äitini ja minä, J.L.Runeberg-laivalla
Helsinkiin, kauppatorin rantaan.*

*Väkeä vilisi kaikkialla. Piti olla tarkkana ettei ka-
dottaisi otetta äidin hameenhelmasta.*

*Minulle oli luvattu jääkermää ja munkkirinkilä
mikäli käyttäytyisin siivosti ja muistaisin niitata
komentamatta.*

*Aika kävi pitkäksi. Välillä juoksimme ihmismassan
mukana pommisuojaan piiloon. Onneksemme häly-
tys meni nopeasti ohi.*

*Kotimatka Santahaminaan tuntui oudon pahalta,
piti istua pimeässä, täydessä J.L.Runeberg-laivan
ruumassa.*

*Lapset väänsivät itkua, nälkäkin oli ja laineet kei-
nuttivat ilkeästi laivaa. Minä kipristelin äitini kai-
nalossa, taisin nukahtakin.*

Kääntösilta ja hymytön vartiosotilas

Tuula Salomaan kolmas teos sai alkunsa Loppiseuran toiveesta saada kirjailijalta runoja, joissa muistellaan lapsen elämää sota-ajan Suomessa.

Kirjan kymmenen tarinaa kertovat pikkutytön elämästä sotavuosien Santahaminassa ja Lopen kunnan Launosissa. Ujo ja pelokas tyttö kohtaa koti-ikävän, kun äiti jättää hänet isovanhempien huomaan, turvalliseen Huhkajan pesään, kuten Salomaa asian ilmaisee.

Salomaa on haikujen, tankojen ja runon taitaja. Kynä piirtää arjen pienet asiat eläviksi ja tunnekylläisiksi tuokioiksi, jotka toistavat vuorokauden ja vuoden aikojen hetket mukaansa tempaavan vähäeleisesti.

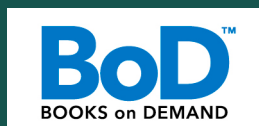
Salomaan kolmas teos on julkaistu itsenäisen Suomen satavuotisjuhlan kunniaksi.

Kirjan novelliosuus sisältää otoksia Salomaan perhealbumista, kuvia sotilaista ja perhekuvia Santahaminassa ja Lopella.

Kirja on julkaistu Lopen kunnan tuella.

Riihimäki marraskuussa 2017

Mauri Laakkonen

www.bod.fi